12 Ιουλίου 2026

Άγιος Μάξιμος ο Γραικός· ο Βατοπαιδινός

Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Άγ. Μάξιμος ο Γραικός / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Συναξαριακές Μορφές

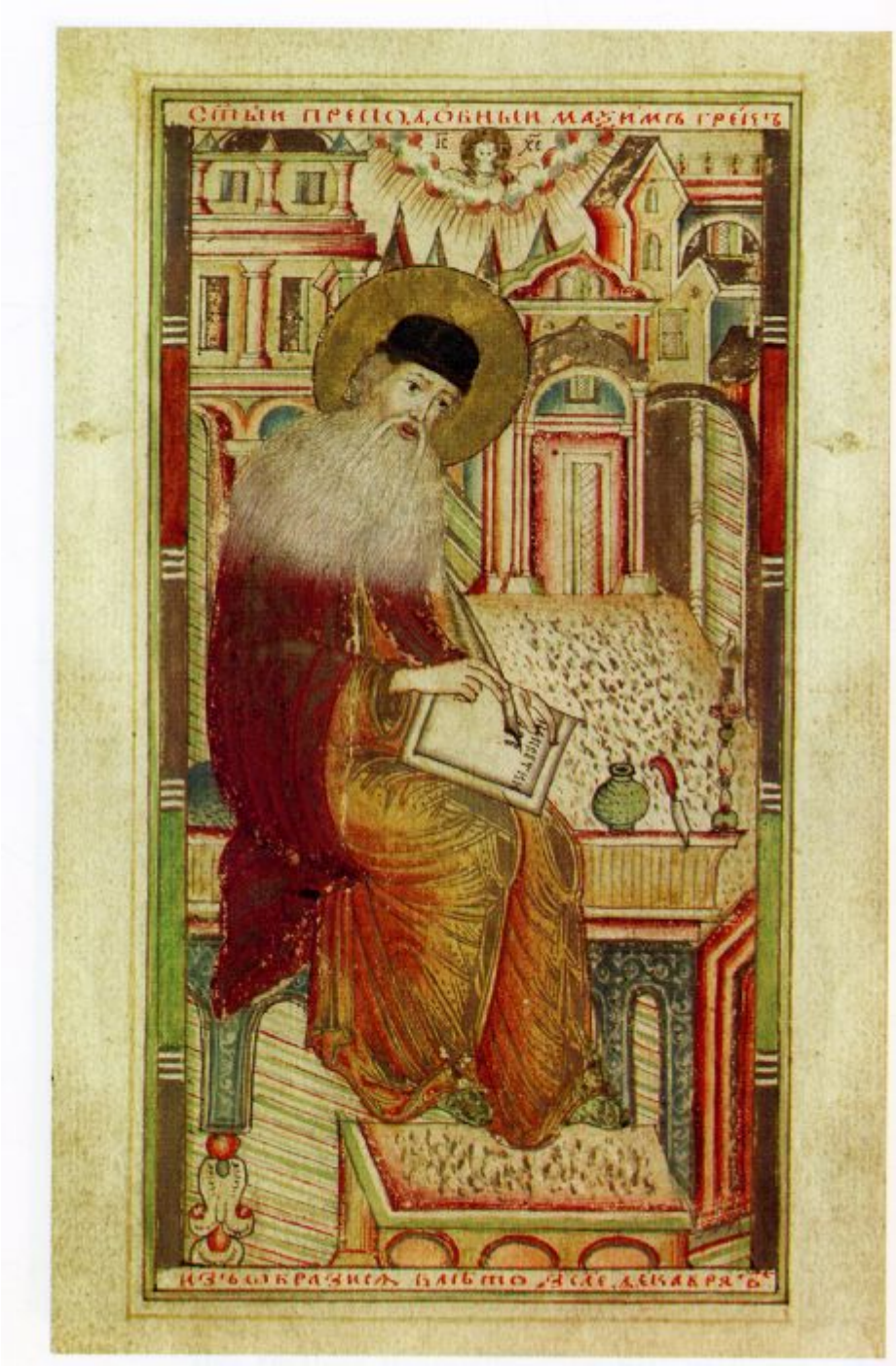

Ο άγιος Μάξιμος ο Βατοπαιδινός ή Γραικός, λογιώτατος μοναχός, διακρίθηκε ως θεολόγος, φιλόσοφος, συγγραφέας και ποιητής κατά το 16ο αιώνα, υπήρξε «φωτιστής και αναμορφωτής του ρωσικοῦ έθνους».

Γεννήθηκε στην Άρτα το 1470 από πλούσια, επιφανή και ευσεβή οικογένεια και ονομαζόταν Μιχαήλ Τριβώλης. Μετά τη βασική παιδεία στα σχολεία Άρτας και Κέρκυρας πήγε στην Ιταλία για ανώτερες σπουδές.

Ποθώντας να επιτύχει τον ύψιστο ανθρώπινο προορισμό, τη θέωση, αφού διαπίστωσε τη ματαιότητα κάθε επίγειας δόξας και σοφίας, αποφάσισε νά

ἀφοσιωθεῖ στόν Κύριο και έγινε μοναχός στη Ι. Μ. Βατοπαιδίου. Εκεί ασκήθηκε περίπου 10 χρόνια και απόκτησε τις υψηλές μοναχικές αρετές (υπακοής, εγκράτειας, ταπεινώσεως, ακτημοσύνης και της αγάπης). Με την ἀδιάλειπτη προσευχή ένωσε τη ψυχή του με το Θεό και έγινε κατοικία του Αγίου Πνεύματος. Στη πλούσια βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς μελέτησε τα σπάνια βιβλία και χειρόγραφα και απόκτησε τη σοφία των προγενεστέρων οσίων.

Οι Πατέρες της Μονῆς του ανέθεταν εργασίες εκτός Μονής, της οποίες χρησιμοποιοῦσε ως ευκαιρίες για να στηρίξει το λαό μας, που ήταν υπόδουλος στους Τούρκους. Το 1515 ο Τσάρος Βασίλειος Ιβάνοβιτς ζήτησε από το

Οικουμενικό Πατριαρχείο και από τον «Πρῶτο» του Αγίου Ὄρους έμπειρο, λόγιο και ενάρετο μοναχό για να μεταφράσει εκκλησιαστικά κείμενα στη ρωσική γλώσσα και να διορθώσει λανθασμένες μεταφράσεις και αντιγραφές της Α. Γραφής και Πατερικών κειμένων. Ο κλήρος έπεσε στον επιφανή μοναχό Μάξιμο τον οποίον υποδέχθηκαν στη Μόσχα ο μητροπολίτης Βαρλαάμ και ο Τσάρος το 1516.

Ὁ Μάξιμος ανέπτυξε μεγάλο συγγραφικό, μεταφραστικό, διορθωτικό, ερμηνευτικό έργο και συμβουλευτικό έργο. Υπήρξε ο πρώτος μύστης των Ρώσων στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία και φιλολογία., εισηγαγε την τυπογραφία, φρόντιζε να μορφώνει πλήθος ανθρώπων, πού έγιναν συνεχιστές του έργου του. Αναδείχθηκε όχι μόνον Ιεραπόστολος αλλά και εκπολιστιστής του ρωσικού λαού, που βρισκόταν σε κατάσταση αγραμματοσύνης και αμάθειας.

ΟΣΙΟΣ ΠΑΤΗΡ ΗΜΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ο ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΣ
ΔΟΣΕ ΜΟΙ ΝΑΠΑΣΩ ΤΟΝ ΟΦΙΝ ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΟΠΩΣΘΕΝ ΕΝΚΤΗΡΙΟΝ

Picture 003

Τό ομολογιακό του έργο και η ιεραποστολική του δράση διάρκεσε για μια οκταετία. Του επιφύλασσε όμως βαρύ σταυρό. Λόγω ατασθαλιών πολιτικών και ορισμένων εκκλησιαστικών φορέων αναγκάσθηκε να διαμαρτυρηθεί και να ελέγξει κάποιους, με βάση τις ευαγγελικές αξίες. Ο Μάξιμος αντιμετώπισε την έχθρα του Τσάρου και του νέου μητροπολίτη της Ρωσίας Δανιήλ, που αγνοούσαν το ειλικρινές ενδιαφέρον του αγίου για τη σωτηρία τους και τη ευθυδρομία της Ρωσικής Εκκλησίας.

Καταδικάσθηκε, ως δήθεν αιρετικός, σε ισόβια φυλάκιση σιδηροδέσμιος, σε στέρηση της μεταλήψεως των θείων μυστηρίων, σε απομόνωση και απαγόρευση της επικοινωνίας με τους υπόλοιπους πιστούς, δεν του επιτρεπόταν η αλληλογραφία και η ανάγνωση βιβλίων. Στη φυλακή δύο σκληροί και απάνθρωποι δεσμοφύλακες τον βασάνιζαν για έξι χρόνια · όπως ο έγραφε ο ίδιος «ετηρούμην εγκάθειρκτος εν δεσμοίς και εθανατούμην δια του ψύχους, του καπνού και της πείνης». Πολλές φορές ο Μάξιμος έπεφτε σε πλήρη απώλεια των αισθήσεων, μέχρι νεκρώσεως. Συνολικά διατέλεσε σε σιδηρά δεσμά δεκατέσσερα χρόνια (1525-1539)· το σύνολο δε του χρόνου της φυλακίσεώς του ήταν 26 χρόνια.

Ο άγιος Μάξιμος τα υπέφερε όλα με υπομονή, ἀνεξικακία και πραότητα λόγω της ταπείνωσεώς του. Η ὑπομονή του οφειλόταν στη θεία βοήθεια. Άγγελος, κατέβηκε στη φυλακή και πρόσφερε σ᾽ αυτόν το Σώμα και Αίμα του Κυρίου Ιησού. Μετά από αυτό το θαύμα μέσα σε θεία έξαρση σύνθεσε και έγραψε με κάρβουνο στο τοίχο της φυλακής Κανόνα στο Άγιο Πνεύμα. Ο Άγγέλος, που του εμφανίσθηκε τον προέτρεψε: «Μάξιμε, να κάνεις υπομονή εις τα ενταύθα δεινά δια να εκφύγεις τα δεινά της αιωνίου κολάσεως». Έτσι από θεία πληροφορία, απόκτησε πλήρη επίγνωση ότι εκπληρώνει το θείο θέλημα, και με μεγάλη ταπείνωση πνεύματος, έβαλε στην καρδία του ότι αυτός είναι ὁ τελευταίος άνθρωπος πάνω στή γη, και ότι ο Κύριος επέτρεψε τα δεινά για να τον οδηγήσει στην πνευματική τελειότητα.

Κατα τη διαμονή του στη Μονή Οτρότς ἀπό τό 1531-1551 δόθηκε με θεία νεύση, σχετική ελευθερία προς επικοινωνία, ενώ βρισκόταν στη φυλακή. Έτσι εξακολούθησε να μεταφράζει στη ρωσική γλώσσα ἱερά κείμενα, να συγγράφει αντιαιρετικά έργα χάριν προστασίας και διαφωτισμού του ρωσικού λαού και να παρηγορεί τους όσους Χριστιανούς τον επισκέπτονταν στήν φυλακή. Ο μητροπολίτης Μακάριος τον ἔλυσε από τον άδικο κανόνα της ακοινωνησίας (1543) ποη διάρκεσε 18 χρόνια.

Κατά διαστήματα παρακαλούσε θερμά να αφεθεί ελεύθερος, για να επιστρέψει στην πολυπόθητή του Μονή στον Άθωνα, δίχως όμως ανταπόκριση. Αιτήσεις για

την απελευθέρωση του αγίου Μαξίμου υπέβαλαν προς τον Τσάρο οι πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως, Ἱεροσολύμων, Αλεξανδρείας καθώς και η Μονή Βατοπαιδίου.

Η επιστροφή του κρίθηκε επικίνδυνη από τον Τσάρο και την τότε Εκκλησία, γιατί γνώριζε όλα τα αρνητικά της πολιτικής και εκκλησιαστικης ζωής της Ρωσίας και φοβόντουσαν ότι θα τους εξέθετε στην κοινή γνώμη, επιπλέον δε ότι θα φανέρωνε και την κακία που εφαρμόστθηκε σ’αυτόν.

Το 1551 ο νέος Τσάρος, διάταξε να μεταφερθεί στην Λαύρα του Αγίου Σεργίου, διακόπτοντας την ποινή της φυλάκισεώς του.
Ο άγιος Μάξιμος, 86 ετών γέροντας καταβεβλημένος από τις κακουχίες της ισόβιας φυλάκισεώς του, στις 21 Ιανουαρίου του 1556, ημέρα που η Εκκλησία τιμά τον ομώνυμο και προστάτη του άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή, και, στην Ι. Μ. Βατοπαίδιου οι πατέρες και αδελφοί του τιμούσαν κατα το έθος την εορτή της Παναγίας της Παραμυθίας, παρέδωσε το πνεύμα του στα χέρια του Κυρίου, για να τον αναπαύσει από τους κόπους και τους πόνους του.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο προέβη στον κανονισμό ως αγίου του Μαξίμου του Γραικοῦ το 1988. Τον ίδιο χρόνο κανονίσθηκε ως άγιος και από τη Ρωσική Ἐκκλησία. Η ανακομιδή του λειψάνου του έγινε στις 21 Ιουνίου 1996 (π. ἡμ.), ενώ η παράδοση μέρους των λειψάνων στην Ι. Μ. Βατοπαιδίου, έγινε στις 8 Ἰουλίου 1997

(π. ἡμ.). Οι εορτασμοί μετακομιδής του λειψάνου του στη Μ. Βατοπαιδίου έγιναν στις 14 Ἰουλίου 1997 (π. ἡμ.).

Ταις αυτού αγίαις πρεσβείαις Χριστέ ο Θεός, ελέησον ημάς. Αμήν